

ผ้าห่อคัมภีร์

การสร้างคัมภีร์โบราณของผู้ที่เป็นพุทธศาสนิกชน มีมาแต่ครั้งอดีตกาล เป็นวัฒนธรรมที่ยึดถือปฏิบัติ และสืบทอดต่อกันมาแต่โบราณกาลทั้งในกลุ่มวัฒนธรรมชาวล้านนา หรือชาวอีสาน ด้วย เป็นความเชื่อว่า ผู้ใดที่สร้างคัมภีร์โบราณถวาย ถือว่าเป็น “การสร้างธรรม” จะได้านิสงส์ผลบุญ เป็นมหากุศลอันยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต ด้วยเหตุนี้ในอดีตแต่โบราณกาลจึงมีธรรมเนียมนิยมสร้างคัมภีร์โบราณถวายไว้กับพระศาสนามากมาย และในการที่จะถวายคัมภีร์นั้นก็จะต้องทอผ้าห่อคัมภีร์ห่อหุ้มคัมภีร์ไว้อีกชั้นหนึ่ง เพื่อป้องกันสิ่งสกปรกหรือการชำรุดฉีกขาดที่จะเกิดแก่ตัวคัมภีร์ และถือเป็นพุทธบูชาเพื่อเป็นอานิสงส์ในชาติภพหน้าต่อไป จึงเกิดเป็นธรรมเนียมการทอและถวายผ้าห่อคัมภีร์ไปกับคัมภีร์โบราณด้วยทุกครั้ง สะท้อนให้เห็นศรัทธาอันเปี่ยมล้นของผู้ถวายที่บรรจงสร้างผ้าห่อคัมภีร์ขึ้นอย่างพิถีพิถันด้วย

ผ้าห่อคัมภีร์ จะใช้สำหรับการห่อ คัมภีร์โบราณ ซึ่งนอกจากจะเป็นการป้องกันการชำรุดเสียหายที่จะเกิดแก่ตัวคัมภีร์แล้ว ผ้าห่อคัมภีร์ที่ทอขึ้นยังสะท้อนถึงวัฒนธรรมของกลุ่มชนท้องถิ่น วัฒนธรรม ความเชื่ออีกด้วย ผ้าห่อคัมภีร์ มีทั้งที่ทอจากผ้า ทั้งผ้าไหม ผ้าฝ้าย หรือการนำวัสดุอื่น เช่น ไม้ไผ่ นำมาใช้ทอสอดแทรกอยู่ในผืนผ้า ดังตัวอย่างของกลุ่มชนในวัฒนธรรม ไทยวน ไทเขิน ไทลื้อ ไทใหญ่ ซึ่งมีประเพณีในการสร้างคัมภีร์โบราณถวายพระสงฆ์เป็นวัฒนธรรมความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติกันมาในอดีต กลุ่มวัฒนธรรมนี้เชื่อกันว่า การใช้ไม้ไผ่นำมาทอสอดในผืนผ้านั้นเปรียบเสมือนชั้นบันไดที่ผู้ทอและผู้ถวายจะสะสมไว้เป็นเนื่อนาบุญ เมื่อผู้ทอและผู้ถวายสิ้นชีวิตไปแล้ว ดวงวิญญาณจะอาศัยชั้นไม้ไผ่นั้นแทนบันได เพื่อเดินทางขึ้นไปสู่สวรรค์ได้ ไม้ไผ่ที่นำมาทอร่วมในผืนผ้า จะมีทั้งที่มีลักษณะเป็นเส้นกลม และเส้นแบน ใช้สอดแทนเส้นพุ่งในการทอ การทอผ้าห่อคัมภีร์ของกลุ่มวัฒนธรรมไทยวน ไทเขิน ไทลื้อ ไทใหญ่ นั้นถือเป็นเรื่องสำคัญ ถือเป็นกุศลทานอันยิ่งใหญ่ที่ทุกคนรอบครัวจะต้องทำ ดังนั้นในอดีตจึงปรากฏพบผ้าห่อคัมภีร์ตามวัดต่างๆ เป็นจำนวนมาก

ปัจจุบันนี้ประเพณีการสร้างธรรมด้วยการถวายนักษัตรและผ้าห่อคัมภีร์อาจจะสูญหายไปจากสังคมและวัฒนธรรมของเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจนเกือบหมดแล้ว คงเหลือแต่ผ้าห่อคัมภีร์เก่าแก่ที่เก็บไว้ในหอธรรมหรือหอไตรตามวัดต่างๆ หรือในกลุ่มของนักสะสมที่เก็บรักษาภูมิปัญญาผ้าห่อคัมภีร์ที่สะท้อนฝีมือของผู้ทอเป็นอย่างดีเก็บสะสม ให้เห็นเป็นหลักฐานของวัฒนธรรมและความเชื่อการถวายนักษัตรและผ้าห่อคัมภีร์จากอดีตเท่านั้น

